

PRINCIPII DE FUNCȚIONARE A POLITICII INOVAȚIONALE ÎN SCOPUL ACTIVIZĂRII CREȘTERII ECONOMICE

*Victoria GANEA¹, dr., conf. univ., CNAA
Oleg BUJOR, dr., cercet. superior, INCE
Diana GROZAV, drd., INCE*

Acest articol reflectă anumite aspecte ale procesului de transformare calitativă a capacității de producție a țării, bazată pe introducerea la scară largă și difuzarea inovațiilor, or acestea sunt esențiale pentru o creștere durabilă și dezvoltare economică ascendentă. Dinamismul și nivelul de dezvoltare a sferei inovaționale pot asigura o creștere economică de tip intensiv, în același timp, asigurând o dezolare economică bazată pe cunoaștere. Participarea echitabilă în competiția globală pentru inovare și cooperarea cu statele care au deja experiență bogată în inovare, necesită din partea Republicii Moldova o schimbare rapidă a ordinii tehnologice, precum și acceptarea unui curs economic bazat pe valoarea adăugată generată din capitalul de inovare-cercetare și cunoaștere. În aceste circumstanțe, tranziția economiei naționale la tipul inovațional, condiționează o creștere economică non-liniară, cu ritmuri de dezvoltare accelerată.

Cuvinte cheie: *inovații, politică inovațională, optimizare, resurse informaționale, finanțarea activității inovaționale.*

Introducere. În prezent, economia, atât la nivel global, cât și național, capătă trăsături evidente ale dezvoltării inovaționale, asociate cu apariția, implementarea și utilizarea pe larg a inovațiilor în toate sferile social economice, politice și culturale. Inovarea nu este un fenomen nou, ba mai mult, se poate afirma că este vechi ca omenia în sine. Literatura de specialitate descrie inovarea ca pe un proces complex economic și instituțional, care se bazează pe utilizarea a două tipuri de potențiale, cel științific, fiind reprezentat de noile tehnologii, și intelectual, asociat cu aptitudinile și abilitățile performante manageriale în vederea promovării inovațiilor în toate fazele de producție la întreprinderi, precum și difuzarea inovațiilor.

Inovarea și transferul de tehnologie este un factor-cheie cu impact puternic asupra creșterii economice, atât pe termen scurt cât și pe termen lung. Drept element important al acestui proces este recunoscut suportul investițional în procesul de identificare, injectare și gestionare a resurselor financiare semnificative.

În condițiile moderne, anume dinamismul și nivelul de dezvoltare a sferei inovaționale pot asigura o creștere economică de tip intensiv, în același timp, asigurând o dezolare economică bazată pe cunoaștere. Progresul tehnico-științific conduc, în mod inevitabil, la formarea cererii de finanțare a inovațiilor la nivel mondial. La rândul său, globalizarea, intensificând concurența, poate stimula investițiile în inovare, dezvoltarea și difuzarea de noi produse și servicii.

OPERATION PRINCIPLES OF INNOVATIONAL POLICY IN ORDER TO INTENSIFICATE THE ECONOMIC GROWTH

*Victoria GANEA, PhD, Associate Professor, CNAA
Oleg BUJOR, PhD, Superior Researcher, NIER
Diana GROZAV, PhD Student, NIER*

This article reflects some aspects of the process of qualitative transformation of the country's production capacity based on large-scale introduction and dissemination of innovations because they are essential for a sustainable growth and rising economic development. The dynamism and the level of development of the innovative sphere can provide an intensive type of economic growth at the same time providing a knowledge-based economic desolation. Equitable participation in global competition for innovation and cooperation with states that already have rich experience in innovation requires from the Republic of Moldova a rapid change of the technological order as well as the acceptance of a course based on economic value added generated from the capital of innovation-research and knowledge. In these circumstances the transition of the national economy to innovational type makes a non-linear economic growth with rhythms of accelerated development.

Key words: *innovation, innovational policy, optimization, information resources, funding of innovational activity.*

JEL Classification: *O10, O31, O38, O21*

Introduction. Currently, the economy, both globally and nationally, gains obvious traits of innovative development, associated with the emergence, implementation and extensive use of innovation in all spheres: economic, political, social and cultural. Innovation is not a new phenomenon, even more, we can say that is old as mankind itself. The scientific literature describes innovation as a complex economic and institutional process, which is based on the use of two types of the potential, scientific one, is represented by new technologies, intellectually is associated with managerial skills and advanced skills in order to promote innovation in all phases of the production enterprises, and the diffusion of innovation.

Innovation and technology transfer is a key factor with strong impact on economic growth, both short-term and long-term. As an important element of this process is the process of identifying the investments, and the management of significant financial resources.

In modern conditions, namely the dynamism and the level of development of the innovative sphere can provide an intensive economic growth, at the same time, providing a knowledge-based economic desolation. Scientific and technical progresses lead, inevitably, to demand the financing of innovation globally. In turn, globalization, increasing competition, can stimulate investments in innovation,

¹ © Victoria GANEA, ganea.victoria@gmail.com

Or, utilizarea eficientă a principiilor și legilor ce stau la baza asigurării creșterii economice în economia inovațională deseori este stopată de incertitudine, imprevizibilitate, schimbări rapide, neliniaritate, etc. Acest proces nu poate fi reglementat din punctul de vedere al relațiilor clasice cauză-efect și nici prin teoria clasică cu privire la atragerea investițiilor directe în economie cu scopul de a asigura creșterea economică. Acest lucru se datorează faptului că inovarea se dezvoltă într-un ciclu neliniar.

Participarea echitabilă în competiția globală pentru inovare și cooperarea cu statele care au deja experiență bogată în inovare, necesită din partea altor țări (inclusiv și Republica Moldova) o schimbare rapidă a ordinii tehnologice, precum și acceptarea unui curs economic bazat pe valoarea adăugată generată din capitalul de inovare-cercetare și cunoaștere. În aceste circumstanțe, tranziția economiei naționale la tipul inovațional, condiționează o creștere economică non-liniară, cu ritmuri de dezvoltare accelerată.

Conținut de bază. Creșterea economică, ca și mulți alți indicatori economici, sunt supuși schimbării sub influența diferiților factori. În literatura de specialitate, ca factori de creștere economică sunt considerați fenomenele și procesele care determină posibilitatea de creștere a volumului de producție, creșterea eficienței și calității producției. Asupra creșterii economice au un impact considerabil mai mulți factori, dar unul dintre principalii factori este considerat procesul de inovare.

De-a lungul ultimilor decenii, relația dintre inovare și creștere economică a fost studiată cu mare atenție, constatându-se că inovarea aduce noi tehnologii și produse, care ajută la abordarea provocărilor globale, noi modalități de a produce bunuri și prestarea de servicii, sporește productivitatea, creează locuri de muncă și poate contribui la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. Accesul la tehnologie și utilizarea acesteia în procesele economice, în mare măsură decide cu privire la poziția competitivă în diviziunea internațională a muncii. Modificările structurale ale întregii economii sunt imposibile fără inovare și un transfer de tehnologie eficient. Acești doi factori au condus la îmbunătățirea spectaculoasă (în ciuda problemelor curente), în competitivitatea și succesul economic al economiilor industrializate din SUA și Japonia.

Pierre Lionnet [1] definește inovarea ca un proces prin care o idee dezvoltată și aplicată în practică poate ajunge până la stadiul când va produce în cele din urmă bani. Activitatea inovațională este considerată un proces social cu o dinamică tehnico-economică care implică interacțiunea dintre persoane cu diferite orizonturi, perspective și motivații. Inovația ca proces reprezintă o activitate de creare a unui nou produs sau serviciu, a unui nou proces tehnologic, o nouă organizație, sau accesoriu de produs, serviciu, proces tehnologic și organizații existente.

Inovarea și transferul de tehnologie sunt procese complicate, care includ mai multe elemente strâns legate, cum ar fi – tehnologie (de exemplu: mașini, brevete, licențe) și cunoștințe (de exemplu, comportamentul organizațional). Uneori, transferul de tehnologie este confundat cu noțiunea de inovație – în cazul în care aceasta din urmă întrușează cunoștințe specifice pentru crearea unui produs sau serviciu. Alteori, ca și în cazul cercetării noastre vom identifica prin noțiunea de inovare și transferul de tehnologie, deoarece,

development and dissemination of new products and services.

The effective use of the principles and laws underlying the innovation economy to ensure economic growth is often stopped by uncertainty, unpredictability, rapid changes, nonlinearity, etc. This process cannot be regulated in terms of classical cause-effect relationship or the classical theory on the direct attract of investment into the economy in order to ensure economic growth. This is because innovation is developing in a nonlinear cycle.

Equitable participation in global competition for innovation and cooperation with States that already have rich experience in innovation requires from other countries (including the Republic of Moldova) a rapid change of the technological order, as well as the acceptance of a economic course based on value added generated from the capital of innovation-research and knowledge. In these circumstances, the transition of the national economy to innovation type, makes an economic non-linear growth, with rhythms of accelerated growth.

Basic content. Economic growth, as well as many other economic indicators, is subject to change under the influence of various factors. In the scientific literature, as factors of economic growth are considered the phenomena and processes which determine the possibility of increase in production volume, increasing the efficiency and quality of production. One of the main factors which has a significant impact on the economic growth is considered the innovation process.

Over the past few decades, the relationship between innovation and economic growth has been carefully studied, it was found that innovation brings new technologies and products that help in tackling global challenges, new ways of producing goods and provision of services, increases productivity, creates jobs and can contribute to improving the quality of life of citizens. Access to technology and its use in economic processes, to a large extent decide on competitive position in the international division of labour. Structural changes of the economy are impossible without innovation and effective technology transfer. These two factors have led to dramatic improvement (in spite of the current problems) in the competitiveness and economic success of the industrialized economies of the US and Japan.

Pierre Lionnet [1] defines innovation as a process by which an idea developed and applied in practice, can get up to the stage when it will finally produce money. Innovation activity is considered a social process with a techno-economic dynamic that involves the interaction of people with different perspectives and motivations, horizons. Innovation as a process is a task of creating a new product or service, a new process, a new organisation, or accessory product, service, technology process and existing organisations.

Innovation and technology transfer are complicated processes, which include more closely related items, such as technology (e.g. machinery, patents, licences) and knowledge (for example organizational behaviour). Sometimes, technology transfer is confused with the notion of innovation where the latter embodies specific knowledge for creating a product or service. At other times, as in the case of our research we identify through the notion of innovation and transfer of technology as the national system

sistemul național de inovare include indispensabil și transferul de tehnologie. Astfel, pentru o mai bună înțelegere vom reda schema procesului de inovare:

of innovation, indispensable includes the transfer of technology. Thus, for a better understanding we will show the scheme of the innovation process:

Fig. 1. Schema procesului de inovare /

Fig. 1. Innovation process scheme

Sursa/ Source: Elaborat de autori / Created by authors.

În acest context, considerăm că depășirea stării incerte a economiei naționale este posibilă numai într-o transformare calitativă a capacității de producție a țării, bazată pe introducerea la scară largă și difuzarea inovațiilor, or acestea sunt esențiale pentru o creștere durabilă și dezvoltare economică ascendentă. Mai multe condiții permit ca inovarea să încurajeze creșterea economică. În economia modernă, inovarea este esențială pentru crearea de valoare, creșterea și ocuparea forței de muncă la nivel de întreprindere, regional și național. Inovarea conduce la noi afaceri, precum și pentru creșterea competitivității întreprinderilor existente.

Capacitatea și abilitatea de a crea valoare economică este esențială pentru firme, industrii și țări, atunci când este vorba de un avantaj competitiv. În acest context, devine oportun de a scoate în evidență cele mai optime posibilități de organizare a resurselor pentru a crea, difuza și susține inovația, în astfel de mod ca să se impulsioneze investițiile realizate în știință și tehnologie, cercetare și dezvoltare și a capacităților aferente, cu scopul final de a culege recompense în ceea ce privește crearea de bogăție și standarde ridicate de trai.

Creșterea economică determinată de inovare este un proces de transformare continuă. Economia se extinde în noi materiale, noi surse de energie, procese și produse noi, necesitând o forță de muncă mobilă. Oamenii trebuie să fie gata să se mute de la o poziție la locul de muncă la alta, poate, de mai multe ori într-o generație. Acest lucru nu este posibil fără sprijinul unui sistem de educație și formare, care oferă atât un nivel general de învățare, cât și aptitudini și posibilități de specializare diversificate. Actualmente se observă anumite tendințe de integrare educațională la nivel internațional, dar acest lucru este, în principal la nivel postuniversitar și ca o completare a sistemelor naționale.

Pentru dezvoltarea potențialului științific și inovațional se impune, în primul rând soluționarea problemelor legate de eficientizarea infrastructurii de cercetare-inovare. Dezvoltarea economică a republicii, în termeni moderni,

In this context, we believe that exceeding the uncertain state of the national economy is possible only in a qualitative transformation of the country's production capacity, based on large-scale introduction and dissemination of innovations, because they are essential for a sustainable growth and rising economic development. More conditions allow the innovation to encourage economic growth. In the modern economy, innovation is essential to creating value, growth and employment at the enterprise level, regional and national level. Innovation leads to new business, as well as to increase the competitiveness of undertakings exist.

The capacity and the ability to create economic value is essential for businesses, industries and countries when it comes to competitive advantage. In this context, it becomes appropriate to highlight the most optimum ways of organizing resources to create, disseminate and support innovation, in such a way as to boost investments in science and technology, research and development and related capacity, with the ultimate aim to reap rewards in terms of creating wealth and high living standards.

Economic growth driven by innovation is a process of continual transformation. The economy is expanding in new materials, new energy sources, new processes and products, requiring a mobile labour force. People must be ready to move from a position at the place of work to another, perhaps more than once in a generation. This is not possible without the support of a system of education and training, which provides both a general level of learning and skills and training opportunities are diverse. At present, there is some tendency of educational integration at the international level, but this is mainly at postgraduate level and as a complement to national systems.

To develop scientific and innovation potential is therefore necessary first to resolve issues related to the efficiency of infrastructure of research and innovation. The economic development of the Republic, in modern terms, depends on the scientific and innovation level of the

depinde de nivelul științific și inovațional al țării, determinat de logistică, resursele umane, resurse financiare și informație. De asemenea dezvoltarea economiei naționale este determinată în mare măsură de capacitatea de a crea, dezvolta și exploata noile tehnologii.

Potențialul de cercetare-inovare întrunește în sine totalitatea abilităților științifice, tehnologice, tehnice, industriale, de infrastructura, precum și resurse umane, financiare etc. Ale agenților economici în scopul asigurării creării, producerii și difuzării inovațiilor. Acest potențial ne arată disponibilitatea economiei naționale pentru activități inovaționale, or, prin disponibilitate înțelegem caracterul adecvat al nivelului de dezvoltare (capacitate și resursele disponibile) pentru inovare.

O componentă de bază a potențialului de cercetare-inovare sunt resursele umane antrenate în activitatea inovațională. Practica internațională a activității inovaționale convinge prin faptul, că drept condiție prealabilă a succesului în acest domeniu este conlucrarea de comun acord a echipei conform algoritmului „laborator de cercetare – întreprindere cu activitate inovațională – piața de desfacere”. Starea potențialului inovațional poate fi apreciată doar în contextul dat. Astfel, putem concluda că una din sarcinile politicii inovaționale pentru viitorul apropiat este crearea unei astfel de infrastructuri de inovare, care ar permite de a oferi echilibrul necesar și o unitate a resurselor IMM active din punct de vedere inovativ.

Conform experienței țărilor slab dezvoltate, o tranziție de succes la un model inovativ de funcționare a economiei naționale este posibilă doar în cazul în care se percep inovațiile create în cadrul național. Un astfel de model nu ar fi viabil fără o reformă a mediului economic, în general, pe baza unei restructurări radicale a mecanismului economic al țării.

Criza economică globală a demonstrat vulnerabilitatea economiei naționale (scăderea continuă a cursului leului, creșterea inflației etc.) și a ridicat la un nou nivel problema de tranziție a RM la dezvoltarea economică bazată pe inovație, care, la rândul său, necesită o revizuire a orientărilor strategice și a principalelor surse ale competitivității naționale. Nevoia de a schimba direcția de dezvoltare este cheia pentru o creștere economică mai rapidă.

Actualmente, pentru Republica Moldova, transferul economiei pe calea de dezvoltare inovațională este o chestiune actuală și oportună. Or, pentru a pune în aplicare această sarcină, este necesar să se dezvolte un mecanism, care ar contribui la revitalizarea proceselor din toate sferele de relații publice, în scopul promovării și dezvoltării economiei inovaționale. Politica de trecere la o economie bazată pe cunoaștere necesită formarea unui sistem economic integrat care ar avea calitatea de transformare în mod eficient a cunoștințelor în tehnologii performante, produse și servicii, care își vor găsi consumatori reali pe piețele naționale sau cele internaționale. Totuși, cunoaștem faptul, că această traiectorie de dezvoltare se confruntă cu probleme acute care apar în contextul particularitățile socio-politice și economice atât de ordin intern, cât și global.

Putem afirma, că modernizarea inovațională a republicii este inhibată și de efectele socio-economice a anilor 90 ai

country, determined by logistics, human resources, financial and information resources. Also the development of the national economy is largely determined by the ability to create, develop and exploit new technologies.

Research and innovation potential meets itself all the skills: scientific, technological, technical, industrial, infrastructure, as well as human and financial resources, etc. of the economic operators in order to ensure the creation, production and diffusion of innovations. This potential indicates the availability of the national economy to innovation activity, because through availability we understand the adequacy of the level of development (capacity and available resources) for innovation.

A core component of the potential for research and innovation are human resources engaged in innovation activity. International practice of innovational activity convinces by the fact that as a prerequisite of success in this area is working together by agreement of the team according to the algorithm "research lab-innovation activity enterprise-market". The innovative potential can be assessed only in the given context. Thus, we can draw conclusions that one of the tasks of the innovation policy for the near future is the establishment of such an innovation infrastructure, which would allow it to provide the necessary balance and a unit of SMES active in innovative.

According to the experience of least developed countries, a successful transition to an innovative model for the operation of the national economy is only possible where they perceive their innovations created in the national framework. Such a model would not be viable without a reform of the economic environment in general, based on a radical restructuring of economic mechanism of the country.

The global economic crisis has demonstrated the vulnerability of the national economy (reduction of the Leu rate, inflation, etc.) and raised to a new level the issue of the Republic of Moldova's transition to economic development based on innovation, which, in turn, requires a revision of the strategic guidelines and of the main sources of national competitiveness. The need to change the direction of development is the key to faster economic growth.

At present for the Republic of Moldova's economy transfer on the way of innovation development is a current and timely matter. Because, in order to implement this task, it is necessary to develop a mechanism that would contribute to the revitalization processes in all areas of public relations, in order to promote innovation and economic development. The policy shift to a knowledge-based economy requires the formation of an integrated economic system which would have the capacity to effectively transform knowledge in technologies, products and services that consumers will find their real customers in national markets or international ones. However, we know that this trajectory of development is facing acute problems that arise in the context of the particular features of the socio-political and economic both domestic and global.

It can be said that the upgrading of innovation is inhibited and by the socio-economic effects of the 90s of the last century: the degradation of the sectors of light industry and agriculture along with drastic lowering of technological level of production, the lack of opportunities for

secolului trecut: degradarea sectoarelor industriei ușoare și a celui agrar, de rând cu scăderea drastică a nivelului tehnologic al producției, lipsa posibilităților de re tehnologizare a economiei și insuficiența personalului calificat au făcut dificil, (pe alocuri, chiar imposibil) procesul de creare și difuzare a inovațiilor. Pentru aceasta este necesar, în paralel, de restabilit și infrastructura acro-industrială distrusă.

O importanță deosebită în dezvoltarea politicii de susținere a cursului inovațional a economiei naționale, conform experienței țărilor dezvoltate și active în domeniul inovării, trebuie să i se acorde clasei de mijloc a societății, deoarece anume aceasta este implicată direct în sfera de creare a inovației și aplicarea ei nemijlocită în practică. În acest context, susținem ideea, că statul trebuie să implementeze de urgență anumite pârghii (perfecționarea bazei legislative, facilități fiscale etc.) care ar intensifica dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, mai ales cele cu activitate inovațională, fapt ce va conduce la creșterea competitivității acestora atât pe piața internă, cât și cea externă.

Altă particularitate de aplicare a politicii de susținere a activității inovaționale pentru activizarea creșterii economice sunt investițiile în educație și cercetare. Educația a fost un imbold deosebit de important în dezvoltarea capacității de inovare și transfer tehnologic, ca exemplu ne pot servi Finlanda, Coreea, Taiwan, Israel, țări care pot ilustra într-un mod clar acest proces. Astfel, un număr mare de literatură [2] argumentează clar, cum educația a contribuit substanțial la creșterea economică. De exemplu, John Pencavel [3] susține argumentat că educația constituie între 15 și 25% din creșterea PIB-ului pe cap de locuitor în SUA. Contribuția investițiilor în educație este direct proporțională cu creșterea economică care are tendința de a se majora cu timpul. Astfel, țările care au investit masiv în crearea unei infrastructuri bine dezvoltate pentru învățământul mediu de specialitate și cel superior au obținut beneficii enorme în termeni de creștere.

Cercetarea necesită competență de la societate pentru a fi înțelese și implementate rezultatele obținute, iar societatea în general are nevoie de cercetare pentru a se putea dezvolta, inclusiv economic. De menționat ca actualmente, atât la capitolul educație, cât și la cel de cercetare, avem nevoie de schimbări importante în vederea alinierii la cerințele lumii moderne. Tentativa de dispersare a științei în cea academică, universitară și ramurală reprezintă o greșeală fatală, care va avea consecințe negative asupra dezvoltării țării. Având numai cca 3000 de cercetători în Republica Moldova, o provocare este însuși poziția cercetării autohtone în mediul științific internațional, urmând să fi analizate și soluționate în primul rând problemele specifice țării noastre [4].

O altă componentă a politicii inovaționale care ar facilita creșterea economică este cea socială. Nivelul de cultură inovațională sau percepția inovației ca parte componentă a vieții de zi cu zi caracterizează sensibilitatea oamenilor la noi idei și inovație. Capacitatea societății de a „profita” rapid de avantajele diverselor inovații, poate contribui la difuzarea acestora pe piața internă, astfel devine posibilă o eventuală creștere a cererii de produse competitive ale întreprinderilor mici și mijlocii (în continuare IMM) autohtone.

În prezent, activitatea inovațională a agenților economici autohtoni este nu este o prioritate susținută prin diverse

modernizing the economy and shortage of qualified personnel have made it difficult (sometimes even impossible) the process of creation and dissemination of innovations. For this it is necessary, in parallel, to restore the agro-industrial infrastructure which was destroyed.

A particular importance in the development of support policy of the innovative course of the national economy, according to the experience of developed countries and active in the field of innovation it must be given the middle-class, because it is directly involved in the creation of innovation and its application in practice. In this context, we support the idea that the State should emergency implement some leverage (improvement of the legislative basis, tax breaks, etc.) which would enhance the development of small and medium-sized enterprises, especially those with innovational activity, which will lead to increasing their competitiveness both on the domestic and external markets.

Another feature of support policy of innovation activity for economic growth are boosting investment in education and research. Education was an important impetus in the development of the capacity for innovation and technology transfer, as an example are Finland, Korea, Taiwan, Israel, countries that can illustrate in a clear manner the process. Thus, a large number of literatures [2] clearly, argue how education has contributed substantially to economic growth. For example, John Pencavel [3] argues that education is between 15% and 25% of the increase in GDP per capita in the USA. The contribution of investment in education is directly proportional to the growth that tends to increase with time. Thus, countries which have invested heavily in creating a well developed infrastructure for secondary education and higher education have gained tremendous benefits in terms of growth.

Research requires competence of the society to be understood and implemented the results achieved, and the society at large needs for research in order to develop, including economically. It is worth mentioning that at present, both in terms of education, and research, we need significant changes to comply with the requirements of the modern world. Attempt the dispersal of science in academic, university and sectoral is a fatal mistake, which will have negative consequences on the development of the country. With only about 3,000 researchers in the Republic of Moldova, a challenge is the position of domestic research in international scientific environment, first to be analysed and solved specific problems of our country [4].

Another component of the innovation policy which would facilitate economic growth is the social. The level of innovation or the perception of innovation culture as part of everyday life characterizes the sensitivity of people to new ideas and innovation. Ability of society to "take advantage" quick of the various innovations can contribute to circulating in the domestic market, so it becomes possible an eventual increase in demand for competitive products of small and medium enterprises (hereafter SMSE) indigenous.

At present, the innovative work of local economic agents is not a high priority supported through various facilities from the State, as demonstrated by the experience of the developed countries. According to the National Bureau of Statistics, in the year 2013 the number of SMES accounted

facilități din partea statului, așa cum demonstrează experiența țărilor dezvoltate. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2013 numărul IMM a constituit 50,9 mii întreprinderi, sau cu 1,5 mii întreprinderi (cu 3%) mai mult față de anul 2012. Sectorul IMM reprezintă circa 97,4% din numărul total de întreprinderi. Din acestea, în anul 2013, doar 85 de întreprinderi dezvăluie activitate de cercetare-inovare [5].

Prin urmare, este necesar de creat facilități și sprijinit acei agenți economici, care deja investesc în mod activ în dezvoltarea inovațiilor, prin implementarea în procesul de producere a noilor utilaje, tehnologii și obținerea noilor produse competitive pe piața națională și cea globală. Acest fapt poate micșora cheltuielile de producție și mări cifra de afaceri. Totodată este necesar de a crea condiții optime pentru restul IMM or, până în prezent succesul IMM cu activitate inovațională nu sunt încurajate, dimpotrivă, lipsește sprijinul acordat de stat.

În general, autoritățile sunt interesate de creșterea capacității de inovare și intensificarea activităților de finanțare a activității de inovare, deoarece utilizarea inovațiilor pot furniza structurilor corespunzătoare avantaje competitive, cum ar fi spre exemplu creșterea profitului întreprinderii. Acest lucru va spori competitivitatea economiei naționale pe piața europeană și cea internațională.

Scopul politicii de inovare, în plan național, este stabilizarea și redresarea economică a republicii, executarea rațională a bugetului public național, prin dezvoltarea capacității științifice și tehnologice și crearea unui mediu favorabil pentru inovare.

O altă modalitate relevantă de activare și optimizare a politicii inovaționale în scopul sporirii creșterii economice în republică poate fi considerată dezvoltarea clusterelor. Este cunoscut faptul că în cadrul clusterelor sunt condiții optime pentru dezvoltarea inovațională. Întreprinderile-parteneri obține acces rapid și reciproc la cele mai recente elaborări tehnico-științifice, sunt capabile de interacțiune instituțională, financiară și tehnologică. Astfel, organizarea clusterelor creează un efect sinergetic și oferă o dezvoltare economică permanentă.

Făcând referire la sursele competitivității în cadrul economiei globale, Michael Porter consideră relevanți patru factori:

- 1) capacitatea tehnologică;
- 2) acces la o piață mare, cu un bogat potențial de integrare;
- 3) diferența dintre costurile de producție a producătorului și prețurile de pe piață;
- 4) oportunitățile politice ale instituțiilor naționale și internaționale în gestionarea strategiilor de creștere a țărilor și regiunilor aflate sub jurisdicția lor [6, p. 205].

În acest context, clusterelor facilitează formarea unui sistem de diseminare a cunoștințelor și tehnologiei, face posibilă accelerarea procesului de transformare a invenției în inovații, iar inovațiile – în avantaje competitive, care ulterior duc la creștere economică. Stimularea procesului de formare a clusterelor inovative este o componentă oportună a politicii inovaționale. În acest context, trebuie de ținut cont de factorii care stau la baza creării clusterelor, cum ar fi perfecționarea sistemului educațional și de instruire, diseminarea cunoștințelor și tehnologiilor, crearea oportunităților pentru

for 50.9 thousand enterprises or one thousand enterprises (by 3%) more than in the year 2012. The SMSE sector represents about 97.4 per cent of the total number of enterprises. Of these, in 2013, only 85 companies reveal the research-innovation activity [5].

Therefore, it is necessary to create facilities and supported those economic agents, which already are investing actively in development through the implementation of innovations in the production of new equipment, technologies and achieve new competitive products on the national market and global markets. This may decrease the production costs and increase turnover. At the same time it is necessary to create optimal conditions for the rest of the SMES, because so far the success of SMES with innovation activity are not encouraged, on the contrary, there is the lack of state support.

In general, the authorities are interested in increasing the capacity for innovation and enhancement of funding activities of innovation because the use of innovation can provide to appropriate structures competitive advantages, such as increasing the profits of the enterprise. This will enhance the competitiveness of the national economy on the European and international markets.

The goal of innovation policy in the national plan, is to achieve stabilisation and economic recovery of the republic, the rational execution of the public national budget through the development of scientific and technological capacity and creating an enabling environment for innovation.

Another relevant way of activating and optimizing innovative policy in order to increase economic growth in the country can be considered cluster development. It is known that within clusters are optimal conditions for innovation development. Enterprises-partners get quick access to the latest technical and scientific developments, are capable of institutional, technological and financial interaction. Thus, cluster organization creates a synergistic effect and provides a continuous economic development.

Referring to the sources of competitiveness in the global economy, Michael Porter considers relevant four factors:

- 1) Technological capacity;
- 2) Access to a large market, with a rich potential for integration;
- 3) Difference between the manufacturers's cost of production and market prices;
- 4) Political opportunities of national and international institutions in managing the growth strategies of countries and regions under their jurisdiction [6, p. 205].

In this context, clusters facilitates the formation of a system for dissemination of knowledge and technology, make it possible to speed up the transformation process of invention into innovation and innovation in competitive advantages, which later lead to economic growth. Stimulation of the formation process of innovative clusters is a desirable component of innovation policy. In this context, we must take into account the factors that underlie the creation of clusters, such as improving the education and training system, the dissemination of knowledge and technology, creating opportunities for innovation activity, optimisation of the institutional environment, etc. Consider the clusters as indispensable part of national policy in the

activitatea inovațională, eficientizarea mediului instituțional etc. Considerăm clusterelor drept parte indispensabilă a politicii naționale în domeniul inovării.

În literatura de specialitate, politica de cluster este tratată ca parte a politicii inovaționale. Ea înglobează o serie de măsuri și mecanisme accesibile organelor executive ale puterii de stat, care, la rândul lor contribuie la crearea unui mediu favorabil pentru formarea și dezvoltarea clusterelor, inclusiv prin sporirea competitivității agenților economici care fac parte din clusterul dat [7].

Experiența mondială denotă faptul că clusterelor din întreaga lume au fost formate prin autogestiuinea elementelor-cheie: susținerea politicii inovaționale bazate pe potențialul existent de întreprinderi, instituții științifice și educaționale, de investiții.

În vederea susținerii politicii inovaționale, este necesar de abordat problema eficientizării infrastructurii inovaționale, prin asigurarea transferului de rezultate științifice în economia națională, precum și dezvoltarea IMM în domeniul inovării. Starea actuală a sectorului de cercetare-inovare din Republica Moldova necesită stringent sprijinul statului în gestionarea procesului inovațional, ca măsură de susținere a politicii inovaționale. Această activitate trebuie să includă următoarele: asigurarea bazei legislative aferente procesului inovațional; suport pentru proiecte inovaționale cu importanță strategică pentru țară; crearea Fondului național de venture, care va avea drept scop sprijinul și finanțarea activităților de cercetare și inovare, gestionarea strategică și operațională a activității inovaționale, finanțarea proiectelor inovaționale; suport pentru IMM autohtone active din punct de vedere a activității inovaționale, atragerea investițiilor interne și externe în proiecte inovaționale; stabilirea cooperării interne și externe dintre IMM inovatoare etc.

Literatura de specialitate descrie procesul de inovare ca motorul progresului economic, un catalizator pentru creștere economică și dezvoltare. Politica inovațională, prin faptul că pune accentul pe factorul de creștere a eficienței resurselor și a întreprinderilor cu activitate inovațională, face posibilă crearea premizelor creșterii economice bazate pe inovare. Acest tip de creștere, prin care au trecut țările dezvoltate, nu se bazează pe producția și consumul de bunuri materiale, ci pe crearea și consumul de produse de înaltă tehnologie. Creșterea economică bazată pe inovare este determinată de nivelul consumului de informații. Principalele surse de creștere economică sunt considerate inovarea și acumularea capitalului uman [6].

Principiul de bază al funcționării eficiente a politicii inovaționale constă în interacțiunea optimă dintre personalul implicat în proces, logistica, resursele informaționale, organizaționale și financiare. Resursele umane în acest circuit sunt considerate ca generatoare de idei inovative. Componenta logistică asigură baza materială a implementării politicii inovaționale. Resursele organizaționale sunt prezente prin posibilitatea organelor administrative de a asigura procesul inovațional, inclusiv metodele de gestionare administrativă a respectivului proces. Resursele financiare îndeplinesc funcția de susținere a capacității de inovare a IMM prin fluxuri financiare. Ele au un impact clar asupra selectării de proiecte inovaționale, care de regulă de fac în conformitate cu nevoile de funcționare și dezvoltare a sectorului economic din

field of innovation.

In the scientific literature, the cluster policy is treated as part of innovation policy. It encompasses a series of measures and mechanisms accessible to the executive bodies of state power, which in turn contributes to creating an enabling environment for the formation and development of clusters, including by enhancing the competitiveness of the economic agents belonging to the given cluster [7].

The world experience shows that clusters around the world were formed by key elements: support of innovational policy based on the existing potential of enterprises, investments and of scientific and educational institutions.

In order to support innovation policy, it is necessary to deal with optimisation of innovative infrastructure, by ensuring the transfer of scientific results into the national economy and the development of SMES in innovation. Current state of research and innovation sector in the Republic of Moldova requires stringent state support in managing the innovation process, as support of innovative policy. This work should include the following: providing the legislative basis for the process of innovation; support for innovative projects with strategic importance for the country; the creation of the national venture fund which will be aimed at the support and funding of research and innovation, strategic and operational management of innovational activity, financing the innovative projects; support for local SMES active in terms of innovative activity, attracting domestic and foreign investments in innovative projects; establishing domestic and foreign cooperation between innovative SMES, etc.

The scientific literature describes the process of innovation as the engine of economic progress, a catalyst for economic growth and development. Innovational policy, in that it emphasizes the growth factor in the efficiency of resources and innovative activity of enterprises, makes it possible to create the patterns of economic growth based on innovation. This type of growth, through which developed countries have passed, does not rely on the production and consumption of material goods but on the creation and consumption of high-tech products. Economic growth based on innovation is determined by the level of consumption of information. The main sources of economic growth are considered innovation and human capital accumulation [6].

The basic principle of effective functioning of innovational policy consists in optimal interaction between the staff involved in the process, logistics, and informational, organizational, financial resources. Human resources in this circuit are considered as generating innovative ideas. Logistical component provides the material basis of innovational policy implementation. Organizational resources are present through the possibility of administrative bodies to ensure the innovative process, including methods of administrative management of that process. Financial resources perform the function of supporting the innovation capacity of SMEs through financial flows. They have a clear impact upon the selection of innovative projects which usually are made in accordance with the needs of the operation and development of the economic sector in the region. Financial resources contribute to efficient formation of cost for innovation and provide the

regiune. Resursele financiare contribuie la formarea eficiență a costurilor pentru inovare și asigură condiții relevante pentru realizarea politicii inovaționale.

Unele surse bibliografice descriu finanțarea activității inovaționale drept o componentă extrem de importantă a politicii inovaționale. Finanțarea procesului inovațional include: asigurarea unei circulații stabile de fonduri pentru asigurarea permanentă cu resurse financiare, în conformitate cu nevoile entităților economice, reducerea riscului de pierdere a resurselor financiare de către IMM inovatoare.

Mecanismul de finanțare poate fi reprezentat ca un sistem cu trei nivele ierarhice dar și interdependente concomitent: a) subiecții finanțării, b) obiectivele pentru finanțare și c) principii, metode instrumentale). Nu trebuie să neglijăm modul în care acestea pot interacționa, inclusiv integrarea și dezintegrarea acestora. Ca rezultat a interacționării componentelor sistemului de finanțare a procesului inovațional pot fi armonizate relațiile economice între stat, IMM inovaționale, creditori și resursele umane incluse în această activitate, inclusiv reprezentanți ai sectorului corporativ – cel mai mare consumator de inovații și principala sursă de finanțare pentru inovare.

Pentru o politică inovațională clară, maleabilă și stabilă se impune necesitatea unui mecanism flexibil de sprijin financiar care poate lua în considerare nevoile de investiții ale sferei inovaționale, precum și potențialul investițional al țării.

Actualmente, conform politicii economice a țării și programului de activități în vederea aderării la Uniunea Europeană, unul din cei mai importanți factori de înviore a creșterii economice în republică este considerată activitatea inovațională. Din acest punct de vedere, pentru a da un curs de succes politicii inovaționale devine oportună mobilizarea resurselor informaționale, umane, financiare, juridice etc. Este cunoscut faptul, că nici o activitate de cercetare-dezvoltare-inovare nu are sorți de izbândă în cazul în care nu există investiții, personal calificat, o bază legislativă adecvată, sprijin din partea statului etc. Or, dezvoltarea științei și inovațiilor reprezintă factorul principal în promovarea unei politici industriale competitive, racordate la standardele europene.

Competitivitatea sectorului industrial depinde, în mare parte, de gradul în care acesta este capabil să asimileze produse și tehnologii moderne, să diversifice producția și exporturile. În acest sens, o preocupare majoră a Ministerului Economiei în anul 2013 a fost crearea premiselor necesare pentru implementarea cu succes a inovațiilor și asigurarea transferului de tehnologii în sectoarele economiei naționale.

În așa fel, a fost aprobată Strategia inovațională a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate” [8], care constituie un prim pas în accelerarea dezvoltării sistemului inovațional al țării. Scopul Strategiei este de a asigura un cadru consistent de politici orizontale ce vor contribui la sporirea competitivității internaționale a Republicii Moldova și la edificarea unei economii bazate pe cunoaștere, prin dezvoltarea capitalului uman, prin consolidarea capacităților firmelor moldovenești de a absorbi, genera și difuza inovații și prin interconectarea mai strânsă a acestora cu centrele universitare și de cercetare. Strategia adoptă o viziune modernă și o abordare care reflectă plener realitățile și necesitățile actuale ale societății

relevante pentru realizarea politicii inovaționale.

Some sources describe the financing of innovational activity as an extremely important component of innovation policy. Funding of innovation process includes: providing a stable flow of funds for permanent insurance with financial resources, in accordance with the needs of economic entities, reducing the risk of loss of funds by innovative SMES.

Financing mechanism can be represented as a three-level hierarchical system but also interdependent at the same time: a) the subjects of the funding, b) objectives for the financing and c) principles, methods, tools. Must not neglect how they may interact, including integration and their disintegration. As a result of the interaction of system components for financing the innovation process can be harmonized economic relations between the state, innovative SMES, creditors and human resources included in this activity including representatives from the corporate sector – the biggest consumer of innovations and the main source of funding for innovation.

For a clear, malleable and stable political innovation it is necessary a flexible mechanism of financial support that can take into account the investment needs of the innovative sphere, and investment potential of the country.

At present, according to the country's economic policy and the programme of activities for accession to the European Union, one of the most important factors of the revival of economic growth in the country is considered innovative activity. From this point of view, to give a successful course to innovation it is opportune the mobilization of human, financial, informational, juridical resource, etc. It is known that activity of research-development-innovation does not have lots of outstanding success if there is no investment, qualified staff, an appropriate legislative basis, support from the state, etc. Because of this the development of science and innovation is the main factor in the promotion of a competitive industrial policies connected to the European standards.

The competitiveness of the industrial sector depends, in large part, on the extent to which it is able to assimilate modern technologies and products, to diversify production and exports. In this regard, a major concern of the Ministry of the Economy in 2013 has been creating the preconditions necessary for successful implementation of innovations and technology transfer in sectors of national economy.

In a way, was approved the innovation strategy of the Republic of Moldova for the period 2013-2020 "Innovations for competitiveness" [8], which constitutes a first step in accelerating the development of innovative system of the country. The purpose of strategy is to ensure a consistent framework of horizontal policies which will help to increase the international competitiveness of the Republic of Moldova and to the building of a knowledge-based economy by developing human capital through consolidation capacity of Moldova's companies to absorb, generate and diffuse innovations and through the interconnection of their close relationship with the university and research centres. The strategy adopts a modern vision and an approach that fully reflects the realities and needs of the Moldavian society, society that has good capacity for assimilation, copying, reproduction, re-engineering and optimization of existing

moldovenești, societate care dispune de capacități bune de asimilare, copiere, reproducere, re-inginerie și optimizare a inovațiilor existente, dar are încă puține capacități de generare a inovațiilor noi la scară globală.

Astfel, conform Strategiei Inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru Competitivitate” devine primordial pentru țară susținerea procesului de realizare a Programului de Activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare, 2011-2014”. În vederea susținerii și implementării acestui program, Strategia vizează trei obiective de macrogestiune:

- 1) dezvoltarea tehnologică a întreprinderilor, inclusiv a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM),
- 2) dezvoltarea infrastructurii de suport pentru activitatea inovațională,
- 3) asigurarea condițiilor pentru edificarea unei economii bazate pe cunoaștere.

Politica inovațională definită în Strategia inovațională vor contribui la implementarea noii paradigme de dezvoltare economică, care se bazează pe atragerea investițiilor, dezvoltarea industriilor exportatoare, edificarea unei societăți bazate pe cunoaștere, inclusiv prin fortificarea activităților de cercetare și dezvoltare, de inovare și transfer tehnologic orientate spre eficiență și competitivitate.

Esențial pentru procesul de interacțiune a politicii inovaționale cu alte politici de macrogestiune, este și faptul, că acestea trebuie să se completeze armonios prin programele și proiectele teritoriale care au drept scop implementarea priorităților de dezvoltare și inovare a teritoriilor.

În sprijinul acestor activități, precum și în scopul creării unor condiții favorabile dezvoltării sectorului industrial, a majorării contribuției acesteia la dezvoltarea economică durabilă, a fost aprobată Strategia de dezvoltare a industriei pe perioada până în anul 2015 [9]. Activitățile prevăzute în Planul de acțiuni pentru implementarea prevederilor Strategiei vin să contribuie la ajustarea cerințelor și priorităților de dezvoltare a sectorului industrial cu obiectivele stipulate în Programul de activitate al Guvernului ce țin de schimbarea paradigmei de dezvoltare a țării de la o economie bazată pe consum la o economie bazată pe investiții, inovații și competitivitate. Direcțiile prioritare care vor fi dezvoltate până în anul 2015 țin de:

- ✓ Perfecționarea cadrului normativ-legal destinat dezvoltării industriei;
- ✓ Optimizarea reformei structurale de gestionare a întreprinderilor din sectorul industrial;
- ✓ Sporirea competitivității întreprinderilor industriale prin stimularea creării parcurilor industriale, dezvoltarea procesului de inovații și transfer tehnologic, impulsivarea procesului de implementare a sistemelor de management al calității; consolidarea utilizării tehnologiilor informaționale și dezvoltarea activității de antreprenariat;
- ✓ Stimularea accesului întreprinderilor industriale pe piața externă și extinderea prezenței lor pe piața internă.

Prin urmare, investițiile în inovație sunt considerate drept unul dintre cei mai importanți factori de creștere economică în întreaga lume, or pentru Republica Moldova susținerea activității inovaționale poate aduce cu sine și o eventuală creștere economică. În acest context, trebuie să se țină cont de

innovations, but still has little ability to generate new innovations on a global scale.

Thus, according to the innovation strategy of the Republic of Moldova for the period 2013-2020 "Innovations for competitiveness" becomes paramount for the country the support of the process of implementation of the Government's action programme "European integration: freedom, democracy, welfare, 2011-2014". In order to support and implement this program, targeting three Strategy objectives of macro management:

- 1) technological development of enterprises, including small and medium-sized enterprises (SMEs);
- 2) development of infrastructure support for the innovational activity;
- 3) ensuring the conditions for building a knowledge-based economy.

Innovation policy as set out in the innovation strategy will contribute to the implementation of the new paradigm of economic development, which is based on attracting investments, the development of export industries, building a society based on knowledge, including through the strengthening of research and development, innovation and technology transfer geared toward to efficiency and competitiveness.

Essential for the process of interaction of innovation policy with other policies of macro management is the fact that they must complete the harmonious territorial programmes and projects aimed at implementing the priorities of development and innovation of the territories.

In support of these activities, as well as for the purpose of creating favourable conditions for the development of industry, raising its contribution to sustainable economic development, has been granted to industry development strategy for the period until 2015 [9]. Activities set out in the action plan for the implementation of the provisions of the strategy come to contribute to the adjustment of the requirements and priorities of development of the industrial sector with the objectives set out in the work programme of the Government relating to the development paradigm of the country from a consumption-based economy to an economy based on investment, innovation and competitiveness. Priority directions which will be developed until 2015 are:

- ✓ Improvement of the normative-legal framework for the development of industry;
- ✓ Optimizing structural reform of management of enterprises in the industrial sector;
- ✓ Increasing the industrial competitiveness by stimulating the creation of industrial parks, innovation process development and technology transfer, pushing forward the process of implementation of quality management systems; enhancing the use of information technologies and the development of entrepreneurship activities;
- ✓ Stimulating access of industrial enterprises to foreign market and expanding their presence on the internal market.

Therefore, investments in innovation are regarded as one of the most important factors of economic growth around the world because for Republic of Moldova innovative activity support may bring with itself an eventual economic growth. In this context should be taken into account some certain

anumite măsuri, implementarea căroră, va conduce economia națională pe calea dezvoltării inovatoare:

- creșterea volumului de finanțare și investiții în activitatea de cercetare-inovare;
- utilizarea activă în practică a metodelor indirecte de finanțare a activității inovatoare (înlesniri fiscale, preferințe vamale, credite preferențiale, garanții de stat);
- formarea clusterelor inovative cu finanțarea ulterioară de la stat și investitorii străini.

Totuși, investițiile în inovații trebuie să se desfășoare în conformitate cu următoarele direcții:

- ✓ Formarea mecanismului de concentrare a resurselor financiare publice și private pentru susținerea și implementarea în practică a rezultatelor cercetărilor științifico-tehnologice;
- ✓ Includerea în programul de dezvoltare economică și socială a țării implementarea în practică a performanțelor științifico-tehnologie autohtone;
- ✓ Elaborarea mecanismelor de evaluare independentă a programelor inovatoare și asigurarea transparenței rezultatelor acestei evaluări pentru comunitatea de afaceri;
- ✓ Acordarea asistenței pentru promovarea alianțelor tehnologie internaționale și republicane;
- ✓ Crearea centrelor de asistență tehnică și transfer de tehnologie de pe lângă instituții de cercetare și învățământ superior pentru întreprinderile mici și mijlocii.

Astfel, este clar că rolul cel mai important în procesul de trecere la economia bazată pe cunoaștere este atribuit statului. Politica inovatoare ar trebui să devină factorul de conducere în acest proces. Pentru a face eficient cursul acestei politici, trebuie să ținem cont de următoarele:

În ultimii două decenii, politica inovatoare era identificată (confundată) cu politica de susținere a cercetării-dezvoltării și se axa pe activitatea de susținere financiară a unor centre științifice preferențiale. Creșterea nivelului finanțării bugetare a științei nu a favorizat procesul de identificare a careva forme de parteneriat inovator cu mediul privat de afaceri.

✓ În procesul determinării priorităților statului de susținere a activității inovatoare s-a axat pe determinarea „direcțiilor strategice” ale dezvoltării tehnologice, unde și au fost concentrate esențiale resurse bugetare. Prin această abordare, statul de fapt, a schimbat mecanismul de piață în selecția proiectelor inovatoare de perspectivă stopând și procesul de identificare a surselor de finanțare a acestora. Acest fapt a făcut imposibil atingerea unei performanțe remarcabile a politicii inovatoare.

✓ Lipsa dialogului între autoritățile publice, pe de o parte, și mediul de afaceri, pe de altă parte, a făcut posibilă interpretarea diferită a promovării activității inovatoare ca factor de creștere economică. Ca urmare, nici până în prezent nu este definitivată baza juridică cu privire la finanțarea investițiilor în activitatea inovatoare. Iar susținerea statului în această privință încă mai poartă un caracter declarativ.

În contextul celor relatate, o atenție insuficientă a fost acordată problemelor, soluționarea căroră ar fi condiționat crearea stimulentei de identificare a resurselor de finanțare a activității inovatoare de către IMM.

Este demonstrat că trăsătura distinctivă a susținerii și dezvoltării pe larg a activității inovatoare în economia

measures the implementation of which will lead the national economy on the innovational way of development:

- Increasing the volume of funding and investment in research and innovation activities;
- Active use of indirect methods of innovation activity financing (tax facilities, customs preferences, preferential loans, state guarantees);
- The formation of innovative clusters with subsequent funding from the State and foreign investors.

However, investments in innovations should be carried out in accordance with the following directions:

- ✓ Formation of the mechanism of concentration of public and private financial resources to support the implementation in practice of the scientific-technological research results;
- ✓ The inclusion in the programme of economic and social development of the country the implementing in practice of the scientific performance of domestic technology;
- ✓ Development of mechanisms for independent evaluation of innovation programmes and to ensure transparency of the results of this evaluation for the business community;
- ✓ Assistance for the promotion of international and national technology alliances;
- ✓ Creating centres for technical assistance and technology transfer near the research institutions and higher education for small and medium-sized enterprises.

Thus, it is clear that the most important role in the process of transferring the knowledge-based economy is attributed to the state. Innovation policy should become the driving factor in this process. To make this policy effective, we must take into account the following:

• In the last two decades, innovation policy was identified (confused) with the support policy of the development and research. It focused on the work of financial support of preferred scientific centres. Increasing the level of budgetary financing of science has not favoured the process of identification of some forms of innovation partnership with private business environment.

• In the process of determining priorities of state support of innovational activity was focused on determining the "strategic directions" of technological development, where were concentrated essential budgetary resources. Through this approach, the state actually has changed the market mechanism when selecting innovative perspective projects and has stopped the process of identifying the sources of their funding. This has made it impossible to attain an outstanding performance of innovation policy.

• The lack of dialogue between public authorities and business environment made possible the different interpretation of promoting the innovative activity as a factor of economic growth. As a result, neither so far is not executed the legal basis with regard to the financing of investments in innovation activity. And the support of the state in this regard still bears a declarative character.

In the context of the related, insufficient attention was paid to the problems the resolution of which would have conditioned the creating of incentives for identifying funding resources of innovative activity by SMES.

europăană și cea mondială constă în faptul că investițiile în cercetare și dezvoltarea noilor tehnologii nu sunt neapărat puse în responsabilitatea statului. Ca exemplu, practica statelor afiliate în grupul G7 (engl. „Group of seven” din care fac parte Marea Britanie, Germania, Italia, Canada, Franța, Japonia și Statele Unite. În perioada a.1996-martie 2014 din acest grup a făcut parte și Rusia (G8)) ne demonstrează elocvent că participarea statului la susținerea și finanțarea activității inovatoare se reduce permanent, odată cu implicarea în acest proces a investitorilor private. Pentru Republica Moldova este premature de vorbi despre această posibilitate, până când nu va fi pus în funcțiune un mecanism eficient de finanțare a activității inovatoare.

În acest context, constatăm că sprijinul guvernamental pentru activitatea inovatoare implică asigurarea avantajelor materiale și morale, din partea statului, pentru IMM inovatoare, precum și facilități în exportul de produse inovative create de aceștia. Cu toate acestea, mecanismul existent de susținere a activității de cercetare-dezvoltare în RM nu este capabil să asigure un rezultat economic favorabil. Metodele de influență din partea statului asupra procesului dezvoltării științei și tehnologiei nu pot stimula corespunzător investițiile în inovații.

În opinia noastră, politica inovatoare, pe segmentul susținerii financiare a IMM, ar trebui să se concentreze pe următoarele activități: crearea unor condiții favorabile de acces la resursele financiare pentru întreprinderi; implicarea în finanțarea IMM inovatoare prin intermediul diverselor instituții financiare și de credit; acordarea asistenței pentru orice tip de activitate inovatoare a întreprinderilor autohtone, fapt care va genera un impuls pentru dezvoltarea economiei naționale și ulterior va conduce la creștere economică. Sprijinul financiar oferit IMM cu activitate inovatoare vor constitui sursele de formare a resurselor financiare, mecanismul de acumulare a fondurilor respective, de control și rambursare a fondurilor investite.

De asemenea, considerăm că este necesar de a oferi înlesniri (scutiri) fiscale IMM cu activitate inovatoare, care pot fi acordate sub formă de rate mai mici la impozitare, amânarea impozitării fără a percepe penalizări etc. Analiza practicii de promovare și suport a proiectelor inovatoare relevă faptul că sprijinul statului prin politica sa în acest domeniu este necesară și prin asigurarea informațională a IMM cu activitate inovatoare.

În politica inovatoare trebuie să se regăsească și oportunitățile de dezvoltare a unui sistem de garanții în cazul riscului investițional. Mecanismul de reglementare a relațiilor în cadrul finanțării activității inovatoare trebuie să prevadă și algoritmul de returnare a fondurilor bănești utilizate în procesul de creare a inovației. În acest caz, băncile, fondurile investiționale, societățile de asigurări) pot acționa ca dealeri în acordarea suportului financiar, astfel fiind ultima verigă în recuperarea fondurilor investite în cercetare-inovare.

Concluzii. Rezumând, subliniem că analiza efectuată a arătat că Republica Moldova se află la etapa de formare a politicii inovatoare. Modul în care Guvernul RM poate contribui la dezvoltarea economiei naționale pe calea susținerii și dezvoltării activității inovatoare, va contribui la

It is shown that the distinguishing feature of the support and development of innovational activity widely into the European and global economy lies in the fact that investing in research and development of new technologies are not necessarily made in the responsibility of the state. As an example, the practice of states affiliates in the G7 Group ("Group of seven" which includes the United Kingdom, Germany, Italy, Canada, France, Japan and the United States of America). During the period of March 1996-2014 from this group has done side and Russia (G8) demonstrates that state participation in supporting and financing innovative activity is reduced permanently, with the involvement of private investors. For the Republic of Moldova it is premature to speak about this possibility until they will be put into operation an effective financing mechanism of innovative activity.

In this context, we note that government support for innovation activity involves the ensuring of the moral and material benefits from the state for innovative SMES as well as facilities in exporting innovative products created by them. However, the existing support mechanism of research and development activities in the Republic of Moldova is not able to provide a favourable economic outcome. Methods of influence from the state on the development of science and technology cannot adequately stimulate investments in innovations.

In our view innovation policy on the segment of financial support to the SMEs should focus on the following activities: creation of favourable conditions of access to financial resources for enterprises; involvement in financing innovative SMES through various financial and credit institutions; assistance for any kind of innovation activity of domestic enterprises which will generate a impulse for the development of the national economy and will lead to economic growth. Financial support for innovative activity of SMES will constitute the sources of formation of financial resources, the mechanism of accumulation of funds involved, and the reimbursement of the funds invested.

Also, we consider that it is necessary to provide tax facilities (exemptions) for SMES with innovation activity, which may be granted in the form of lower rates taxation, deferred taxation without penalties, etc. Analysis of the practice of promotion and support of innovation projects reveals that state support through its policy in this area is needed and by providing information to SMES with innovative activity.

Innovation policy must include and opportunities for the development of a system of guarantees in the case of investment risk. The mechanism of regulation of relations in the framework of the funding of innovative activity shall provide the return algorithm of the money funds used in the process of creating innovation. In this case, banks, investment funds, insurance companies can act as dealers in the granting of financial support, thus being the last link in the recovery of funds invested in research and innovation.

Conclusions. Summarizing, we emphasize that the analysis carried out showed that the Republic of Moldova is at the stage of formation of innovational policy. How the government can contribute to the development of the national economy on the path of development of

creșterea economică și va răspunde provocărilor globale ale secolului XXI.

Actualmente, integrarea în UE este printre prioritățile de top ale pentru RM. Prin urmare, eforturi semnificative necesită a fi investite în pregătirea țării pentru aderarea la UE – legislația națională trebuie adaptată la legislația UE în toate domeniile acoperite de legislația UE, standardele UE necesită a fi adoptate în domeniile economice, politice și sociale. Această realitate impune adoptarea unei varietăți de diferite stimulente substanțiale pentru stimularea inovării.

De asemenea, se impun anumite condiții de bază care vor permite dezvoltarea și implementarea inovațiilor, contribuind, astfel, la încurajarea creșterii economice: standarde moderne și aplicarea efectivă a protecției proprietății intelectuale, o competitivitate sănătoasă și piețe contestabile, o infrastructură puternică și durabilă de cercetare-dezvoltare cu un puternic accent pe educație, știință și un nivel de trai avansat.

innovational activity and support will contribute to economic growth and will respond to the global challenges of the 21st century.

At present, the EU integration is among top priorities for the Republic of Moldova. Hence, significant efforts need to be invested in preparing the country for membership in the European Union. National legislation must be adapted to the EU legislation in all the areas covered by EU legislation, EU standards need to be adopted in the economic, political and social fields. This reality calls for a variety of different substantial incentives for stimulating innovation.

It also requires certain basic conditions which will allow the development and implementation of innovations, thereby encouraging economic growth: modern standards and effective application of intellectual property protection, a healthy competitive and contestable markets, a strong and sustainable infrastructure of research and development with a strong accent on education, science and an advanced standard of living.

Referințe bibliografice / References

1. LIONNET, P. *Innovation-The Process*. ESA Training Workshop. Lisbon, 2003.
2. NOOTEBOOM, B. *Learning and Innovation in organizations and Economies*. Oxford University Press. New York, 2002.
3. CRAIG, B., PENCAVEL, J. *Worker-Owned Plywood Companies of the Pacific Northwest: research reports*. University of California. California, 1993, january. 20 p.
4. DUCA, Gh. Dezvoltarea științei – singura cale spre economia inovațională și formarea unei societăți bazate pe cunoaștere. In: *Akados*. 2010, nr. 3(18), septembrie, pp. 25-27.
5. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ [accesat 11 august 2014]. Disponibil: www.statistica.md
6. ПОПТЕР, М. *Конкуренция*. Москва: Вильямс, 2000. 495 с.
7. FESER, E.J. *Industry Clusters and Economic Development: A Learning Resource*. 2004 [accesat 21 iulie 2014]. Disponibil: <http://works.bepress.com/edwardf eser/30/>
8. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei inovaționale a Republicii Moldova pentru perioada 2013-2020 „Inovații pentru competitivitate”: nr. 952 din 27.11.2013. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, nr. 284-289, art. 1063.
9. Hotărâre Guvernului cu privire la Strategia de dezvoltare a industriei pe perioada pînă în anul 2015: nr. 1149 din 05.10.2006. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2006, nr. 164-167, art. 1243.

Recomandat spre publicare: 01.09.2014